

obecenstvo jak nebezpečím sporů, tak i po stránce poplatkové a přes vlivy politické nutno konečně bojovati o »ochranu živnostenskou«, na niž i my máme nárok jako každý jiný živnostník.

Úzce s tím souvisí otázka nuceného signování tabulárek advokátem neb notářem, což přispěje k snadnějšímu vypátrání pokoutníka i k ulehčení soudům bezvadnými žádostmi.

Jest zde dále problém aktuárský, vzniklý vsunutím nového stavu mezi praktické právníky a soudce, který si v praxi namože osobuje místo vedle soudců. Jde tu: 1. o otázku prestiže, aby nebyl právník podoben neprávniku v otázce prozkoumání a schvalování činnosti a přisuzování útrat; 2. o otázku kvality práce, neboť není myslitelné, aby neprávnik řešil otázky právnícké.

Další velmi vděčné pole spolupůsobení byla by snaha po reformě správní i soudní a po reformě »úřadovní« vübec. Myslím, že oba stavy postihují vady falešného byrokratismu, pokud jest jím úřední aparát řízen. Kolik intervencí nejen u referenta, ale tím více v nedostatečně fungujících kancelářích: v podatelhě, spisovně a expedici, musí advokát neb notář absolvovat, ztrácje svůj drahocenný čas a uvaluje zbytečné náklady na strany!

Dále je zde otázka tarifů, ochrana proti činnosti obecních a obvodních notářů na Slovensku (viz čl. VI. osnovy advok. řádu). Jiných úkolů podobných našlo by se mnoho.

Utvořilo se Ústředí čsl. právníků, slyšeli jsme slova o technokracii, vidíme snahy uplatnit znovu vliv právníků na vývoj poměrů, aby právník i dnes byl to, co v minulosti, tvůrce a organisátor vývoje, ne jeho brzda a protichůdce. Ústředí sdružuje sice právníky všech stavů, ale v rámci jeho lze též uskutečnit bilaterální snahy našich dvou stavů o společný postup. Staly se již první pokusy neoficiální, buduje se most. Prvním krokem spolupráce jest poznání vzájemné a porozumění pro snahy druhého stavu. Je nutno zvát se do svých stavovských organisací, navštěvovati se vzájemně, stýkati se spolkově, nejen úředně neb v životě soukromém.

Ještě několik slov do řad vlastních.

S je dnoť me se v jeden celek! Dějí se náběhy k utvoření delegací komor. Bylo by záhodno utvořiti i spolkově jedinou ústřední organisaci pro jednotný postup, která by sloučila stav notářský i dorost kandidátský a překlenula i rozdily národní. Snažme se o spolupráci s kolegy německými, přispívejme vzájemně do svých časopisů! Jak žádoucí byla by tu užší spolupráce se Slovenskem a Podkarpatskou Rusí, kde zůstalo vše dosud vždy jen u začátků.

Organisujeme se politicky, ne jako celek, nýbrž jednotlivci ve stranách! Vhodná a stavu prospěšná je práce v každé státotvorné straně. Jak pochopil stav advokátní tuto nutnost, vidíme při prohlídce kandidátních listin posledních voleb do Národního Shromáždění. Jen v Praze kandidovalo na poslance 16 advokátů a na senátory 3; ze stavu našeho vidíme jedinou čestnou výjimku v osobě vůdce stavu, pana komorního presidenta JUDra J. Čulíka. Jsme sice početně slabší než advokáti, ale naše postavení, zejména na venkově, oprávnjuje nás k politické činnosti. Zde ovšem jest to především na poli samosprávném a pak je zde významné dnes hnutí regionalistické.

Propagujeme záležitosti svého stavu a všeobecně právnícké v tisku odborném i denním, hlavně krajiňském, abychom paralysovali vliv večerníkových sensačních

článků o případu notáře Patsche, které byly s to šířiti v nejširších kruzích laiků nesprávný názor o notářství a jeho představitelích! Propagujme své myšlenky i mimo tisk v krajiňských spolcích, na přednáškách! Nedávno bylo o tom výstižně psáno v Notariats-Zeitung.

Jest tudíž před námi široké pole činnosti vlastní i společné. Přiložme jen ruku k dílu!

Dr. KAREL MOTLÍK:

Jak je to s daní domovní?

Moje zkušenosti v tom směru počínaly případem zcela jednoduchým. A koupil od B. dům. Protože B. byl cizinec a zamýšlel tržovou cenu vyvéztí s sebou, placení daní — pokud se pamatují, — přejímal kupující od 1. října, vyšetřili jsme u berního úřadu (mimochodem řečeno, tak krásně položeného, že se k němu jede přes dva okresy a kolem jiného berního úřadu!) kolik činí daň činžovní do prodeje, tuto činžovní daň jsme zaplatili, dali si potvrditi, že je vše do 30. IX. vyrovnáno.

Věc byla v pořádku a nebyla v pořádku. Asi tak za půl roku totiž dostal se kupující, že prý na něm berní úřad vymáhá činžovní daň za celý předchozí rok. A samozřejmě, promášel při tom mínění, že když prý jde člověk se smlouvou k notáři atd.

Tož na berní úřad. A ten potvrzuje. Všechno. Že jest pravda, že p. A. řádně vyrovnal činžovní daň do 30. IX. Že je ale také pravda, že p. B. onu daň dluhuje a že se na něm musí vymáhati. Proto že — na kontě p. A. jest přeplatek, který na onu B-ovu daň zúčtovati nemohou. B. musí platiti daň celou. Podle předpisu odst. 2. řu 120. zák. o přímých daních, bez ohledu na to, že p. A. platil výslovně na činžovní daň z domu tohoto a sice na první tři čtvrtletí.

Kroutil hlavou p. B., já taky, — o něco později i p. A., který musel podepisovati zvláštní prohlášení, že souhlasí s tím, aby daň placená jim tehdy, přepsána byla na páně B-ovo konto.

»A to máte ještě štěstí, že A. byl náhodou dobrý platěč, a jako cizozemec zde nebyl jinak zdaňován.« mínil pan berní.

Potom došlo k případu složitějšímu. Dům C-ův prodán byl v exekuční dražbě. Vydražil jej D. k dražebnímu roku přihlásil berní úřad včas daně. Privilegovaně, daně v knihovním pořadí a konečně ostatní, nepriviligované.

Mezi přihlášenými, privilegovanými daněmi byla samozřejmě také daň činžovní, — v tom daň skoro za celý běžný rok. (Rozvrhové stání bylo na podzim). Tato daň byla v pořadí privilegovaněm přikázána a po pravomoci rozvrhového usnesení bernímu úřadu skutečně vyplacena.

A teď počíná obdobná historie. Vydražitel jest předepsána činžovní daň opět za celý předchozí rok. Ten platí jen rozdíl mezi částkou, k rozvrhu přihlášenou a z rozvrhové podstaty skutečně vyplacenou, a ročním předpisem. To prý však — zase s poukazem na onen ř 120. zákona o přímých daních — nestačí. Vydražitel je zvědav, když by tedy zaplatil celou částku, co se stane s obnosem soudem na onu daň poukázaným, zda jej dostane vrácen. To prý ne. Zúčtuje se na dlužníkovy daně. (§ 273 odst. 3.) Po upozornění, že to nejde, jelikož ostatní daně nemají přednostního pořadí a nemohly by tedy vůbec dojít uspokojení, došlo jako k nejvyšší možné ohoťe k vyjádření, že prý tedy — bude-li to soud požadovati a bude-li to v mezích interních předpisů možno, — vrátí se onen obnos soudu.

Soud ovšem stojí na stanovisku, že tyto daně poukázal, byly k zaplacení přijaty a nemá tedy — zvláště když o věci ví pouze neúředně ze sdělení vydražitelova — nejmenší možnosti požadovati onen obnos zpět.

A na konec to nejlepší. Jak se k podobné situaci staví ministerstvo financí? Výnos ze dne 18. října 1929 č. 143.466/28 praví mezi jiným:

»Za splatné daně, jež mají býti berním úřadem k dražebnímu řízení ohledně nemovitosti přihlašovány, považovati jest i daň domovní s příslušenstvím, jež stala se splatnou podle ř 270. odst. 1. zák. o přímých daních v běžném roce, až do dne exekučního prodeje v tomto roce. Proti přihlášce té nemůž e býti s úspěchem namítáno, že daň domovní za běžný rok bude podle ř 120. odst. 2. cit. zákona předepsána osobě jiné (vydra-

žiteli), neboť jde o částky, ke kterým exekut byl podle zákona (cit. § 270. odst. 1.) povinen. Opomněl-li však berní úřad (!) přihlášku vykonati, není tím nárok státu na nepřihlášené nedoplatky na daně domovní, za běžný rok, v němž dražba byla provedena, ztracen. Nedoplatky ty sice nemůže již požadovati z nejvyššího podání (v přednostním pořadí), může však jejich zaplacení požadovati na vydražiteli jako na přímém poplatníkovi. Tento má proti předchůdci civilně právní nárok na náhradu toho, co za něho byl mčen zaplatiti. Stát tu ovšem nemůže brát zřetel na to, že snad předchůdce mu nemůže platiti, poněvadž jest nemajetným. Měl se (vydražitel) před převodem přesvědčiti, zda předchůdce splnil svoji daňovou povinnost podle § 270. odst. 1. a při dražení s případným nedoplatkem daně počítati.

Nemluvme vůbec o předpisech exekučního řádu, který jest lex specialis a podle názoru ministerstva financí by neplatil vůbec, ač ony dříve vydané předpisy (120/2 zák. o přímých daních) jsou znění tak povšechného, že na př. korigovány jsou již ř. 265/4 a 266 téhož zákona, necitujeme vůbec žádné zákonné ustanovení — ale prosím z docela laického hlediska. Opomněl-li berní úřad (přes to, že musí býti včas vyrozuměn!) není za škodu tímto opomenutím vzniklou, za onen vytrvalý, každému burcování vzdorující »úřední spánek« — odpovědným onen zaspavší úředník — nýbrž budoucí vydražitel! Ten má proti exekutovi civilně právní nárok, o němž výnos sám předem říká, že mu nic platen nebude. Ale za to stát ovšem zřetel bráti nemůže — ač onoho nedbalého úředníka neustanovil onen vydražitel, nýbrž stát! Vydražitel měl se před převodem přesvědčiti, zda předchůdce splnil svoji daňovou povinnost! Ale jak, když máme v zákoně o přímých daních ustanovení § 329 — jako jediné a to praví, že poplatník má právo nahlédnouti u vyměřovacího úřadu (tedy berní správy, ne u berního úřadu!) do svých příznání a jinakých (tedy zase svých) podání a činiti si z nich výpisy do oznámení o uprázdnění a opětovném pronájmu, ostatní ustanovení týkají se daně důchodové a všeobecné výdělkové, a zástupců samosprávných svazků. Že jest poplatník oprávněn nahlédati i do cizích příznání k daní činžovní praví pouze zpráva rozp. výboru str. 467 — ale to jen »aby to nebylo službě na závadu«.

Tohle všechno jsou ale jen příznání. Poplatník tedy vůbec nemá práva nahlížeti do cizích daňového konta u berního úřadu, a měl-li se podle ministerského výnosu o nedoplatku přesvědčiti, měl také ministerský výnos uvést, na základě jakého předpisu si takové nahlédnutí vůbec může vymoci.

Ochota berního úředníka? Ano, musí se přiznat, že berní úředníci jsou většinou opravdu ochotní. Ale nezapomínejme, že citovaný výnos má na mysli takový »berní úřad« (tedy berního úředníka) který opoměl vykonati přihlášku, k níž byl vyzván a dle zákona povinen. Bude ten dělati nějakou ochotu, neplní-li ani svoji povinnost?

A dejme tomu, že i taková nemožnost stane se možností. Před dražbou všichni dražitelé svažně pojedou přes 2 okresy, kolem jednoho berního úřadu, k tomu svému. Tam — ovšem jen v den pro strany — po řadě budou se dotazovati, kolik je dluhu na daní činžovní. Úředník — zcela trpělivě, bude to vysvětlovati prvním, druhému, atd. dejme tomu i desátému. (Řekí jsem shora, že předpokládám, že nemožnost stane se možností). Dražitelé odjedou zase domů, v den dražby dostaví se k soudu exekučnímu a sborově přednesou, že navrhnou, aby se při dražení s případným, jim soukromě známým nedoplatkem daňovým per Kč h počítalo. Na to jim soudce musí vysvětliti, že dle znění ř. 172/4 exekučního řádu na takové oznámení přihlížeti nemůže a že není povinen vyšetřovati tuto věc z povinnosti úřední.

Nebylo by mnohem lepší, jednodušší a správnější, kdyby open ministerský výnos za slovy: »Opomněl-li však berní úřad přihlášku vykonati . . .« pokračoval »ručí za případný nedoplatek této daně úředník, opomenutí zaviniví, případně více úředníků in solidum?« Jistě by se pak tento dodatek v praxi vůbec neuplatňoval, protože by každý, jehož se může týkat, se měl náramně na pozoru.

Ale takto je přímo premií pro úřední liknavost. Dokonce dává nepřímou i návod, jak se má obmeškany úředník vyhnouti úřední důtce. Žádné hlášení nedbalosti nahoru. Prostě vybrat od vydražitele. Daňové konto bude v pořádku, stát škody neupřel, obmeškaly úředník není nepořádným. Má svoje konta v pořádku.

JUDr. A. KOZÁKOVÁ, Praha:

K výkladu § 123 notářského řádu.

(O způsobilosti náměstka k úřadování ve vlastních záležitostech zastupovaného notáře.)

§ 125 notářského řádu má toto znění: »Náměstek má na místě notáře zastávati všechny obor jeho úkonův a pokračovati v jeho rejstříku jednacím i seznamech.

Notářské listiny podpisuje jako »náměstek«, odvolaje se vždy k dekretu o svém ustanovení.

Není-li sám notářem, má užívati úřední pečeti notáře, jehož zastupuje.

Narižení pro notáře daná vztahují se také k náměstkovi; zejména jest dozor a disciplinárnímu řízení podroben právě jako notářové.

Pokud substitutec trvá, není zastoupenému notáři dovoleno, aby sám vykonával notářské úkony úřední.

Dle výkladu Šedivova k tomuto ř. (str. 266) »muže náměstek notáře bez závady a platně prováděti notářské úkony, týkající se osoby nebo zájmu zastupovaného jím notáře (muže tedy na př. ověřiti podpis onoho notáře, nebo ověřiti podpis dlužníka na úpisu pro notáře toho vydaném), neboť substituovaný notář a jeho náměstek jsou zcela různé osoby, a nelze tedy říci, že tím náměstek provádí úkon ve své vlastní záležitosti.«

Tomuto výkladu odpovídala i stálá praxe notářská, i stálá praxe všech soudů v RČS, a stejně též i judikatura rakouská. Překvapí proto jistě celý stav notářský stanovisko, jaké zaujal Nejvyšší soud k výkladu tohoto ř. a, které jest naprosto odchýlné jak od judikatury rakouské, tak i od stávající praxe.

Pisatelka tohoto článku ustanovena byla krajským soudem civilním v Praze náměstkem notáře Dra. J. H., u něhož zapsána jest jako kandidátka notářství. V této své funkci jako náměstek notáře sepsala notářský spis o zřízení společnosti s ručením obmezeným, jejímž jedním ze společníků byl též ji substituovaný notář. Krajský soud obchodní v Praze zapsal na základě tohoto notářského spisu — jak se dalo také očekávati — společnost s r. o. do obchodního rejstříku. Proti zápisu této společnosti s r. o. podala však Česká finanční prokuratura v Praze rekurs k vrchnímu soudu, který rekursu usnesením ze dne 26. září 1954 č. R IV 714/54 vyhověl z těchto důvodů: »Ze snímku notářského spisu o zřízení s ručením obmezeným sepsaného jest zřejmo, že společnost tato zřízena byla Drem. J. H., notářem, a Ing. M. B., a že notářský spis byl sepsán Dr. Andělou Kozákovou, kandidátkou notářství, a náměstkem notáře Dra. J. H., dekretem krajského soudu civilního v Praze ze dne ustanoveným. Náměstek notáře všechna jednání notáře obstarává na místě jeho (§ 125 zák. č. 75/76 ř. z.), a proto uvedený notářský spis sepsaný náměstkem notáře Dra. J. H., sluší pokládati za jednání tohoto.

Avšak notářský spis, kterým notář sám zřizuje společnost s ručením obmezeným tento notář sepsati nesmí, tudíž také ne náměstek ve věci svého čelá (§ 55 cit. not. ř.), a listina uvedená přes to zřízená, nemá moci veřejné listiny.

O smlouvě společenské nebyla zřízena notářská listina, listina předložená předpisům zákona nevyhovuje (§ 3. odst. 1. čís. 1. a 4., 5. odst. zák. č. 58/06 ř. z.) a proto podle ní zápis do obchodního rejstříku povoliti nelze (§ 9. odst. 1., 2. ř. č. 1. a č. 2. cit. zák.), jinak by usnesení bylo zmatečné (§ 43 a 87 téhož zákona).

Prvý soud měl zkoumati i úplnost a zákonitost přihlášky a společenské smlouvy a předpoklad zápisu (§ 11 téhož zákona).

Napadené usnesení zákona pro nedostatek notářské listiny nevyhovuje, pročez bylo stížnosti důvodně vyhověno a změnou usnesení přihlášku k zápisu zamítnouti.